

Lokalhistorisk ORIENTERING Hvidovre

Nr. 3 1985

**Hvidovre
Lokalhistoriske
Selskab**

INDHOLD:

Kære medlemmer	side 3
Fra Dansborggård til Dansborgskolen af Jens Kristensen	side 4
Sognerådskontoret i Lykkens Minde af Per E.Hansen	side 12
Bredalsparken, en parkbebyggelse, hvor man rigtig kan hygge sig. Interview med P. og G.Nielsen, Bredalsparken gennemført af Lokalhistorisk Projekt	side 19
Bagsiden	side 28

HVIDOVRE LOKALHISTORISKE ARKIV

MEDBORGERHUSET HVIDOVREVEJ 280 2650 HVIDOVRE TLF. 01-78 02 22 LOK. 22 KL. 12-16

Har De gamle fotografier eller dokumenter fra og om Hvidovre/Avedøre?

- Så giv dem til Lokalhistorisk Arkiv
- eller arkivet kan kopiere dem og returnere dem med tak.

Arkivets åbningstid fra 2. maj og til 31. august er:
Mandage kl. 12-16 og torsdage kl. 16-19.

Arkivet ligger i underetagen i Medborgerhuset -
Spørg i bibliotekets skranke - Hvidovrevej 280,
tlf. 78 02 22, lokal 226.

LOKALHISTORISK ORIENTERING, HVIDOVRE, udgives af Hvidovre Lokalhistoriske Selskab.

Redaktion: Poul Sverrild
Per E. Hansen

Lokalhistorisk Orientering, Hvidovre udkommer 4 gange årligt og er medlemsblad for Hvidovre Lokalhistoriske Selskab.

KÆRE MEDLEMMER !

I dette store nummer af LOKALHISTORISK ORIENTERING bringer vi ikke som lovet i forrige nummer en artikel om kunstnerne i Rytterskolen, men den håber vi på at kunne bringe i næste nummer.

Til gengæld har Jens Kristensen skrevet en artikel om Dansborggårds jorder i anledning af Dansborgskolens 25-års jubilæum, der blev fejret i begyndelsen af september.

Hvidovre Lokalhistoriske Selskabs logo, byhornet, trænger til at blive udskiftet, synes vi, med et logo, der er mere lokalt og passer bedre til det Hvidovre, vi kender.

Vi udskriver hermed en konkurrence om et nyt logo til selskabet. De nærmere regler for konkurrencen vil blive beskrevet i næste nummer, ligesom vi så vil fortælle om de præmier vi vil udsætte.

Den resterende del af efterårsprogrammet ser således ud:

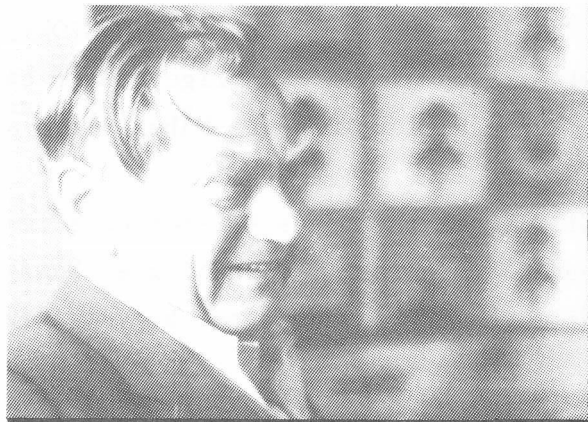
14.10. Fhv. vejassistent Valdemar Hansen fortæller erindringer om sin tid som vejassistent ved Hvidovre Kommune.

11.11. Lokalhistorisk Projekt fortæller om arbejdet med årets projekt-emne, de sociale boligbyggerier 1945 - 1960, og har urpremiere på et lyd/dias skow om emnet.

25.11. Generalforsamling.

Redaktionen

af Jens Kristensen

I anledning af, at Dansborgskolen i år har 25 års jubilæum, har skolen bedt mig skrive lidt om det område, hvor skolen ligger, og om den udvikling, der har fundet sted gennem tiden.

Området var i ældre tid en del af Hvidovre By's marker, som kaldtes Strandmarken. I året 1779 blev byens marker udskiftet, og hver bonde fik sin mark samlet på et sted.

Vi kan læse i Ernst Andersens efterladte papirer, at gårdmand Jens Nielsen bekvemmede sig godvilligt til at tage sin lod i Strandmarken nord for Køgevejen, og ifølge de gamle protokoller skulle han flytte sin gård ud på marken.

Det ses også, at han har gjort det næsten omgående, idet et landevejskort over Roskildevejen fra 1782, hvor vejen til Hvidovre By er indtegnet, viser en række gårdnavne, blandt andre Dansborggården.

I fortegnelsen over gårdnavnene i Danmark ses ikke andre med dette navn.

Dansborg kendes derimod som navnet på et fort i Danmarks gamle besiddelse Trankebar i Indien. Men nogen direkte for-

bindelse mellem de to navne har jeg ikke kunnet finde.

Om de næste hundrede år er der ikke meget at berette om gården. Den skiftede ejere, og en af ejerne, gårdmand Ole Jonassen, var i 1840 skolepatron ved Hvidovre Skole. Bønderne, der blev valgt til dette hverv, var nogle, som skolekommissionen formodede bedst kunne medvirke i skolekommissionens øjemed, som der står i skoleforordningen af 1814: en skolepatron var en mand, der var med i skoletilsynet.

Den første udstykning fra Dansborggården fandt sted i 1897, da smed Carl Olsen købte en lille lod af marken, på hjørnet af Gl. Køgevej og Mellemdigsvej (Hvidovrevej). Her opførte han sig en bolig og en landsbysmedie, som lå her til 1930, da den måtte vige for en vejudvidelse.

På planen foran Friheden Station står et stort pæretræ, som må være den sidste rest af smedens have. "Det gamle træ o' lad det stå". Må vi håbe, det bliver bevaret.

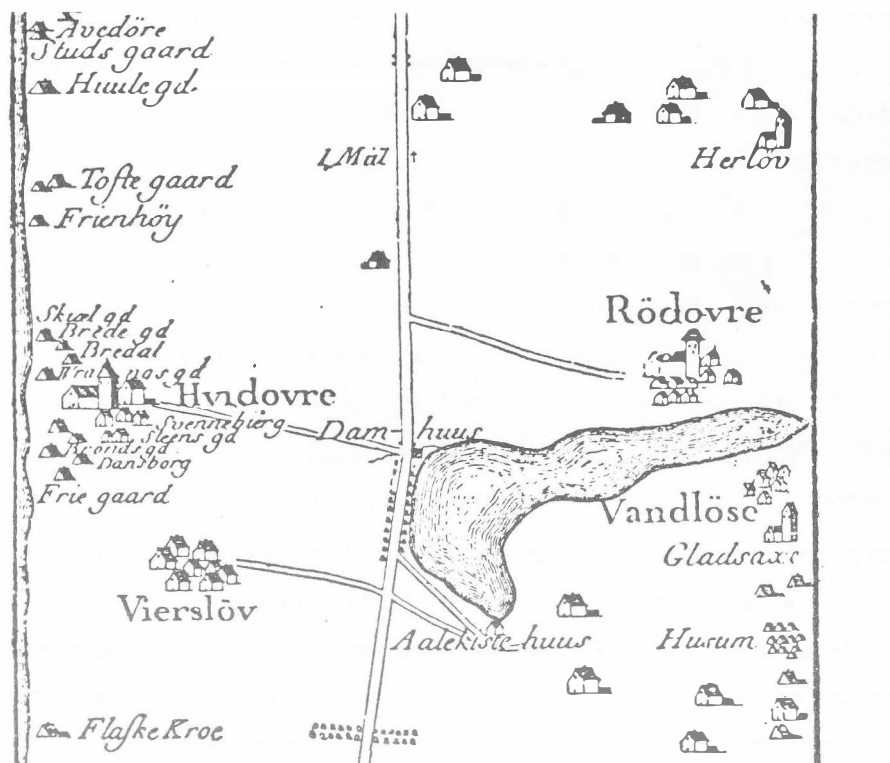
Carl Olsen var et af de første socialdemokratiske medlemmer af Hvidovre sogneråd.

Efter sognerådsvalget i 1901 blev Lauritz Petersen på Dansborggården sognerådsformand, og i så små kommuner, som Hvidovre var efter delingen i 1901, havde sognerådsformanden kontor i sit hjem.

Hvidovre sogneråds protokol fortæller den 11.2.1901, at kontoret nu var hos formanden, Lauritz Petersen på Dansborg, og der var åbent hver torsdag fra klokken 10-12.

En regning ligeledes fra 1901 fortæller, at en vognmand kørte to læs kontorinventar fra økonomihuset i Valby til Dansborggård for 12 kroner.

Hvidovre sognerådskontor må derefter have været hos de

Udsnit af kort over den nye vej fra København til Roskilde.
O. Steenberg, 1782.

forskellige formænd, indtil man flyttede til et fast kontorsted. Det første faste kontorsted fin man i 1908 i en lejlighed i ejendommen Hvidovre Torv nr. 7 st.tv.

Lauritz Petersen ejede Dansborggård indtil 1917, da han solgte den til hestehandler L. Henriksen og flyttede til Valby.

På den anden side af Gl.Køgevej lå et lille hus, der havde tilhørt Dansborggård. I huset blev der i 1920 indrettet restauration. Restauratøren havde været gartner oppe i Hvidovre by, og i en periode havde han også været sognerådsfor-

mand. Han hed også Lauritz Petersen.

Han søgte i 1920 Hvidovre sogneråd om tilladelse til kro-virksomhed i huset, og sognerådet gav ham tilladelsen énstemmigt.

Stedet blev den senere meget kendte "Frihedskro", men et kort stykke tid havde Lauritz Petersen kaldt sin kro det lidt finere navn "Café Dansborg".

Udstykningen af Dansborggård tog sin begyndelse i årene efter Den første Verdenskrig. Planen for udstykningen af ca. halvdelen af Dansborggård's marker blev godkendt af Hvidovre sogneråd i august 1920, og efter 1929 fandt der ikke flere udstykninger til villagrunde sted.

Dansborggård's villaudstyknin blev organiseret i grundejerforeningen Dansborg Villaby. Grundejerforeningen var indtil 1948 selvforsynende med vand fra eget vandværk. Allerede i 1920 straks efter udstykningen blev spørgsmålet om eget vandværk rejst.

Foreningens ældste protokol beretter om lange og trange forhandlinger med proprietær Henrichsen på Dansborggård om opførelsen af et vandværk, som proprietøren havde givet grundejerforeningen løfte om, at han ville opføre til parcellernes brug.

Men det kneb med at holde ord, og først da grundejerforeningen tog en sagfører til hjælp, blev sagen klaret.

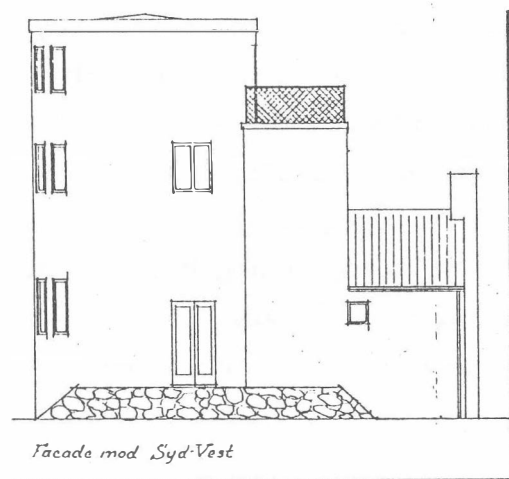
Det første anlæg blev opført.

Men ak, en nat i august 1921 styrtede vandbeholderen sammen.

Et nyt vandtårn blev rejst, så vandforsyningen kunne fungere, og i 1923 overtog grundejerforeningen, Dansborg Villa-

by, hele anlægget fra proprietær Henrichsen for 6.100 kr.

Da foreningens medlemmer i 1948 blev tilsluttet Hvidovre vandværk, kunne man sælge tårn og grund til anden anvendelse. Året efter blev anlægget ombygget til beboelse, og en tilbygning med trappe opførtes samtidig.. Det blev en ganske fin udnyttelse af tårnet, viser en tegning fra 1949.

Efter at have fungeret som beboelse i nogle år blev der i 1960 opført en ny tilbygning med et autoteknisk laboratorium. Denne udnyttelse skabte en del utilfredshed i området.

Et par år efter købte Hvidovre kommune bygninger og grund. Alt blev nedrevet, og en parkeringsplads blev anlagt.

På et kort over Dansborgs marker fra 1929 ses, at udstykningen af parceller til villabyggeri var ophørt, og kortet angiver, hvordan den fremtidige udstykning skulle finde sted. Store og brede veje var afsat, og ved Frihedskroen på Køgevej var tænkt en stor rundkørsel, men det blev ved planerne, for i 1930 købte Hvidovre kommune det første store stykke af Dansborggård.

med selskabslokaler og pub med plads til cirka 130 personer.

Senere er der opført hal til indendørs atletik, så denne idræt også kan udøves om vinteren.

Hele dette store anlæg er sammen med den senere opførte

I en brevveksling mellem Hvidovre kommune ved sognerådsformand Arnold Nielsen og en højesteretssagfører for ejeren blev man enige om, at kommunen købte et areal på 6 3/4 tdr. land. Formålet med købet var at sikre sig et areal til skoleanlæg. Prisen var kr. 58.400.

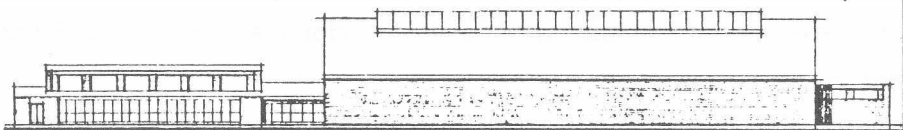
Men der kom ingen skole.

Kommunen begyndte derimod at anlægge fodboldbaner på området i 1932 - det ses i dag som banerne fra Idrætsvej til Hvidovrevej, nemlig den gamle opvisningsbane og træningsbanerne i det første store idrætsanlæg i Hvidovre. I 1938 kunne H.I.F. tage banerne i brug. Anlægget af Hvidovre Stadion havde taget sin begyndelse.

I 1941 købte Hvidovre kommune atter et stort stykke af gårdens jorder, hvorpå nu selve stadion ligger. Sognerådet arbejdede allerede i 1944 med anlægget og besluttede, at arbejdet skulle være beredskabsarbejde i henhold til beskæftigelsesloven. Arbejdet stod på fra 1946 til det kunne indvies i sommeren 1955.

Det store nye klubhus med inspektørbolig blev taget i brug samme år. Stadion er senere blevet fuldt udbygget. I 1972 opførtes en stor tribune med cirka 4.600 siddepladser, under denne indrettedes klublokaler på 450 m² til forskellige idrætsforeninger samt omklædningsrum, toiletter, motionscenter m.v. Desuden blev der plads til en restauration

DANSBORGHALLEN

hal ved Dansborgskolen tumleplads for cirka 1.500 unge i Hvidovre.

Skoleforholdene i Hvidovre var mod slutningen af 50'erne ikke så gode. De fem skoler havde den 1.marts 1960 ikke færre end 5.437 elever, og to af skolerne havde næsten dobbelt så mange elever, som de var bygget til.

Hvidovre kommunalbestyrelse vedtog derfor i 1959, at der skulle bygges to nye skoler på én gang: Gungehuskolen og Dansborgskolen. Dansborgskolen skulle i særlig grad aflaste Risbjergskolen og Strandmarkskolen.

I Dansborgskolens grundstensdokument står der, "at med opførelsen af disse to skoler påregner man, at behovet for skolebygninger i vor kommune vil være dækket i lang tid fremover".

At spå er svært, særlig om fremtiden. Tre år efter måtte man i gang med en ny skole, Langhøjskolen.

Opførelsen af Dansborgskolen skete i 3 byggeafsnit: 1959-60 småbørnsafdeling, 1961-62 afdelingen for større børn, og endelig det sidste afsnit, sportshal m.v.

Sportshal var noget nyt i Hvidovre, og den ved Dansborgskolen skulle fungere som gymnastiksal for både skolens elever og for idrætsforeningerne, og derfor blev hallen brugt stort set i alle døgnets timer.

Foran Dansborghallen står et af Hvidovre kommunes kunstværker, Børge Jørgensens jernskulptur, Tidens Gang.

Der var en heftig diskussion, da kunstværket blev opstillet her. Udtalelser fra et møde med kunstneren og repræsentanter for skolekommission og lærere fra skolen og fra mødet i kommunalbestyrelsen forud for indkøbet siger, at det ikke gik stille af.

Men det skal det heller ikke efter min mening, jeg synes, det er godt, at kunst skaber liv og provokation, så er det først, at man går i dybden af det man ser og oplever.

Nu har den snart stået der i 25 år, måske ikke det allerbedste sted for den, men mange har set den, og så sent som for nylig sagde en mand til mig, at han godt kunne lide den. Jeg der er flere med ham.

Og passer kunstværket med navnet, Tidens Gang, ikke godt ind i billedet omkring skole og ungdomsliv - vi er alle med i tidens gang, følg med og lev med i den tid, du lever.

Prisen for hele herligheden var cirka 10 mill. kr.

Det sidste store anlæg på Dansborggårds jorder var S-baneanlægget med dertil hørende station, Friheden Station. Baneanlægget var færdigt og blev indviet i 1972.

Kildemateriale:

Hvidovre kommunes arkiv: Sognerådsprotokoller, skødearkiv, mandtalslister m.m.

Hvidovre Lokalhistoriske Arkiv: Ernst Andersens papirer, folketællingslister m.m.

Protokol for Dansborg Villaby grundejerforening.
Hvidovre Avis

Lebech, M. Historiske glimt fra Københavns vestlige opland.

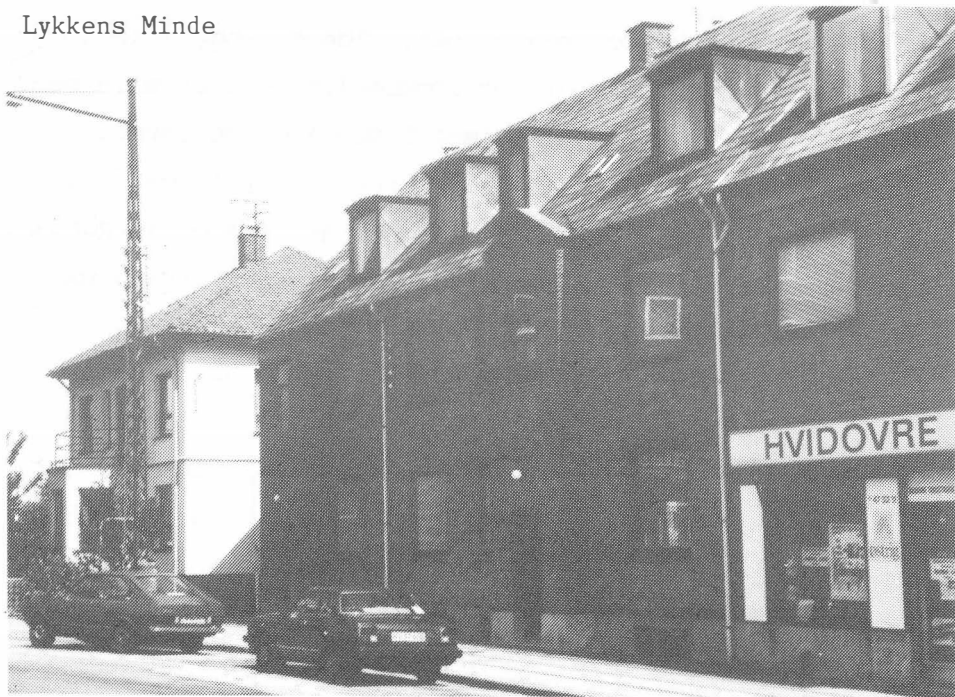
SOGNERÅDSKONTORET I "LYKKENS MINDE".

Af Per E. Hansen

Efter sognerådsvalet i 1901 blev Laurits Petersen på Dansborggården sognerådsformand, og i så små kommuner, som Hvidovre, havde sognerådsformanden kontor i sit hjem.

Dette er et citat fra Jens Kristensens artikel i dette nummer af "Lokalhistorisk Orientering". Han skriver også, at Hvidovres sognerådskontor må derfeter have været hos de forskellige formænd, indtil man flyttede til et fast kontorsted. Det første var i en lejlighed i ejendommen Hvidovre Torv 7 i året 1909.

Lykkens Minde

Her var altså det første administrative sted i det nyere Hvidovre. Sognerådsformandens private kontor var blevet til sognerådets kontor, forløberen for kommunekontoret og vore dages rådhus.

Det må have været en særlig glæde for sognerødderne, at få et fast sted at kunne samles, ligesom det var mere praktisk for sognets dengang ca. 600 indbyggere at få et officielt sted at henvende sig med diverse anliggender.

Allerede i 1906, tilbød et sognerådsmedlem, tømrer Carl Petersen, at indrette faciliteter til sognerådet, men dengang blev det afvist. Så i 1909, blev tilbudet gentaget, og nu tog man imod. Der blev indrettet et kontor i en 2 vær. lejlighed i stuen tv. i Carl Petersens ejendom, "Lykkens Minde". Dette hus var opført i 1898 med tømreren som bygherre. Adressen var dengang Hvidovre Gade 7 (matr. 3f).

Huset ligger der endnu, omend i noget moderniseret form, på adressen Hvidovre Torv 7. Man aftalte en årlig leje på kr. 250 incl. lys, varme og rengøring.

Vi er så heldige i dag at kunne følge med i, hvordan man indrettede sig i 1909. Regnskaberne eksisterer nemlig endnu. Her findes kvitteringer og bilag, nummererede og sirligt bundtet sammen med clips, som sædvanen bød det.

Endvidere findes i Lokalhistorisk Arkiv, en beretning, skrevet af fuldmægtig Ernst Andersen der var født 1903 i huset, Hvidovre Gade 13 (nu 3). I 1922 blev Ernst Andersen ansat på sognerådskontoret som den første lønnede kontonist, ved Hvidovre kommune. Han beretter :

Sognerådskontoret i LYKKENS MINDE.

Telefon 695. *BU 31*
 Kjøbenhavn K., den 17-4-1904
 Hvidovre Kommune
VALDEMAR THAULOW.
 ISENKRAM EN GROS & EN DETAIL
 VESTERGADE 14.
 DEREKT

Telefon 2209. *BU 31*
 Kjøbenhavn N., den 27-8-1903
 Hvidovre Kommune
fritz Carstens.
 LAMPER, KØKKENUDSTYR, GLAS, PORCELLÆN
 & FAJANCE.
 Elektriske Installationer særdeles billigt.
 Bemærk: Absolut Garanti paa alle Slags Emaillevarer.

Betalt Valde Thaulow	
N. J. Nielsen	Kurvevarefabrik Specialitet: Luksuskurve 98a, Vesterbrogade 98a.

Telefon 2209. *BU 31*
 Kjøbenhavn, den 7/10-1909
 Hvidovre Kommune
D. P. Nielsens Isenkram- & Udstyrsforretning
 Vestergade 4 & 6.
 Lager af Landbrugs-, Haandværks- og Bygningsartikler.
 Leverandør til de danske Statsbaner.
 Eneforhandling for Danmark af svenske Staal-Transportspænde.
 Udsalg fra Justerkamret af Lodder og Maal etc.

1 Sandkøjseren	4 00
1 Stålbuss til Indt.	5 00
1 2 Lygthaber - 1/2"	2 00
1 Grundstet	4 40
1 Lampsættelse	1 35
Sum 15 75	

KØBENHAVN, D. 18/8 1909
KNABROSTR: 8
 BYEN 2100

Telefon Valby 151 y
 Valby, den 24 Jun 1904
 Herr *Stenning Petersen*
Valby Isenkram- & Udstyrsforretning
 „Valbyhus“, Langgade 68 A
 G. P. RICHARDT

H. Sognerådskontoret
„JEN“
 OG PORTPLADER.
 ER EGENE OVSÆ
 GLASSKILTE, KARTONSKILTE, CHABLONS, STEMPLER, M. M.
 FESTDEKORATIONER.

Betalt Carl Petersen	4 50 4 50
-------------------------	--------------

1 Messingskilt	Kr. 4 00 Øre 4 00
----------------	----------------------

Kvitteringer for køb af udstyr og inventar til sognerådskontoret. Hvidovre Rådhus Arkiv.

for
Jern-Pengeskatte
 DOKUMENT-
 OG PENGEKASSER

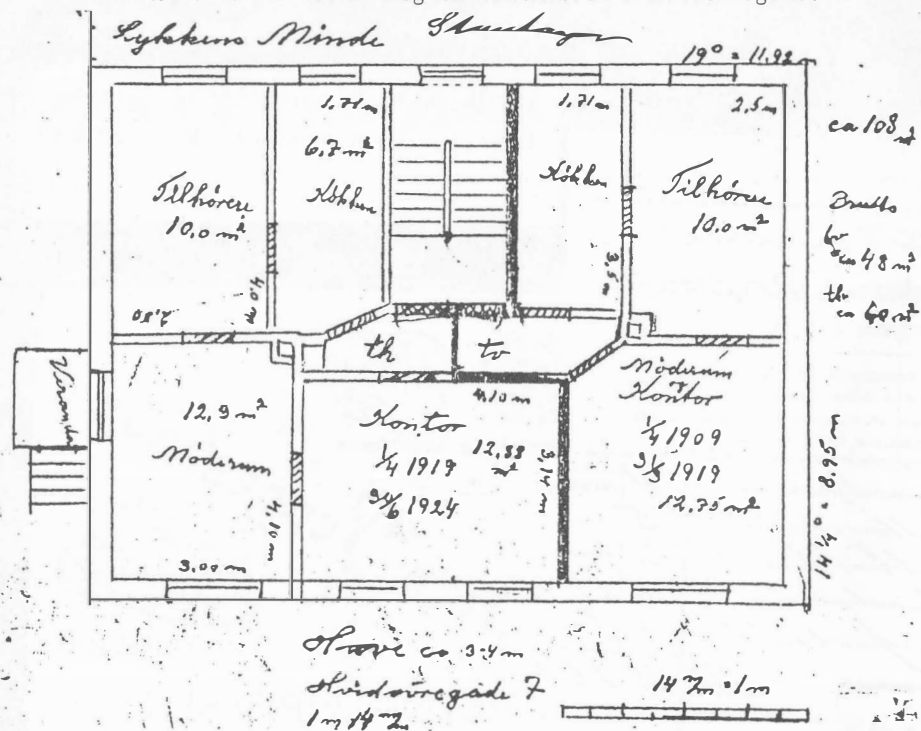
PETER SØRENSEN
 Æneste Special-Fabrik i Danmark — Udelukkende for Pengeskabe.
 NØRREVOLDGADE 22
 Midt for Ørstedsparken.
 Telegr.-Adr.: Pengeskabe.

kasse ere prisbelønnede med Guldmedaille.
 tredje Ordre for Deres Regning og Risiko pr.

1. Haad-Pengeskabe med Indlås	17 00 2 85 Sum 19 85
-------------------------------	----------------------------

PETER SØRENSEN
 Pengeskabefabrik
 KØBENHAVN, K.
 N. Vold 22. Midt for Ørstedsparken.

Ernst Andersens rids af sognerådskontoret i Hvidovregade.

Kontorets udstyr var ret spartansk. Der var almindelige stole med træsæder til sognerådet, et stort mødebord, et større skab med 2x3 rum, som man havde arvet fra Valbytiden. Hertil hørte en åben hylde til større bøger. Denne var placeret oven på skabet. Endvidere var der et lille skrivebord, en træreol af beskeden format til blanketter osv., en kopipresse, og så var der selvfølgelig et pengeskab, som imidlertid ikke var bestemt til opbevaring af penge. Hertil var et særligt pengeskab, der stod hos den til enhver tid værende kasserer i sognerådet. Pengeskabet på kontoret rummede sognerådsprotokollerne, journaler og de vigtigste dokumenter, skøder osv.

Der var almindelige bænke og enkelte stole for tilhørerne ved sognerådsmødet. Tilhørerne måtte sidde ved en stue ved siden af mødelokalet og lytte gennem den åbne dør. Mødelokale og kontor var det samme værelse.

Endelig må man ikke glemme, at der var en petroleums-lampe med tilhørende puster. Elektriciteten var jo endnu ikke kommet til Hvidovre.

Den 1/4 1919 blev sognerådskontoret flyttet ind i lejligheden ved siden af. Der var 3 værelser i denne lejlighed, der havde to indgange, idet der i nordgavlen i "Lykens Minde" i stueetagen var en træ- og glasveranda, hvortil en udvendig trappe førte, således at man kunne komme ind i kontoret uden at skulle om i gården, som tidligere. Ved denne lejlighed blev inventaret udvidet med et stort fyrretræsskab, som udførtes af Carl Petersen, der tillige leverede et stort fyrretræsbord til kontoret. I de to nordlige værelser var sognerådets møderum ud mod gaden og tilhørerrum til gården. Køkkenet anvendtes til opbevaring af gamle papirer. Ved siden af sognerådets mødesal ud mod gaden lå det egentlige kontor.

Selvom lokalerne var små, var her dog plads nok til at uddele rationeringskort ligesom afholdelse af rigsdagsvalg og kommunale valg kunne foregå her.

I godt 5 år var kommunekontoret i denne lejlighed. Men i juni 1924 var den første del af Kettevejens Skole (Sønderkærskolen) så langt fremme, at man var klar over, at den kunne tages i brug som skole umiddelbart efter skoleferiens afslutning i begyndelsen af august.

Derfor besluttede man at flytte kommunekontoret fra Hvidovre Gade 7 til den gamle skole i Hvidovre Gade, og dette skete i slutningen af juni 1924.

Ak ja, dengang blev Hvidovre's borgere administreret fra en to-værelses lejlighed på 46 m².

Udviklingen har også på dette område sat sine spor. Fuld udbygning af kommunen giver flere indbyggere, stor administration og dermed større forhold på alle områder.

Er vi blevet lykkeligere af det, eller skal vi tage det som en bogstavelig tilfældighed, at Hvidovre's første sognerådskontor lå i "LYKKENS MINDE"?

Ernst Andersens hus i Hvidovregade.

BREDALSPARKEN

EN PARKBEBYGGELSE, HVOR MAN RIGTIG KAN HYGGE SIG.

Poul og Gerda Nielsen flyttede med deres to børn, Anne og Flemming til Bredalsparken i december 1950.

Og de fortæller her hvordan de oplevede det.

Poul: Vi flyttede til Hvidovre i december 1950. Vi kom fra Frederiksholm, hvor vi begge boede som unge. Jeg boede i Sydhavnsgade i en 3½ værelses lejlighed sammen med mine forældre og min bror. Gerda boede i P.Knudsensgade i en 2½ værelses lejlighed med sine forældre og to brødre.

Vi flyttede fordi vi gerne ville stifte hjem. Men dengang skulle man være gift for at blive skrevet op til en lejlighed, det sagde loven. Så vi giftede os i oktober 1949.

Gerda: Jeg var telefondame i Nørregade, og på en fridag cyklede jeg ud til Hvidovre og ser så at de bygger på Hvidovrevej. Jeg kunne godt tænke mig at blive skrevet op, så jeg spørger en af håndværkerne hvem der bygger, og får at vide at det er Almennyttigt Boligselskab. Håndværkeren henviser mig til Hvidovre kommune - men hvor lå det ? Det var så i Hvidovregade på den daværende politistation. Jeg går så ned og snakker med dem, men de kan ikke hjælpe, for jeg boede ikke i Hvidovre. Jeg tog tilbage og snakkede med håndværkeren. Vi fandt ud af, at jeg skulle ringe til dem, der byggede. Og det gjorde jeg så, og fik et ansøgningsskema tilsendt.

Poul: Hvidovre Kommune stillede som betingelse for at flytte ind, at man ikke havde skyldt i skat i 3 år, og at man skulle have de sædvanlige væggelusattester, og at der var garanti for, at man havde fast arbejde. Børn var ingen betingelse for at flytte ind. Jo, hvis man skulle have en større lejlighed, men vi satsede bare på en lille lejlighed, da huslejen var meget høj. Huslejen var på 139 kr. om måneden, og min løn var dengang på 140 kr. om ugen. Og vores familie sagde: det går aldrig det der, det klarer I ikke. Men der var jo ikke andet at gøre end at tage lejligheden, for det var jo den eneste mulighed for at få noget.

Vi fik en stuelejlighed med 2 værelser og et spisekøkken, og det viste sig, at håndværkerne havde brugt den som spisestue, og de havde spildt lidt ølsjatter på gulvet, så henne under radiatoren var der en stor sort plet. Så jeg sagde, da vi skulle skrive kontrakt, at vi gerne ville have det lavet. Boligselskabet sagde, at vi

jo alligevel skulle have gulvtæpper på. Men gulvtæppet fik vi først 6 år senere, fordi vi havde det princip, at vi ville betale kontant. Men det blev da påtegnet i kontrakten.

Med hensyn til flytningen skulle vi betale et indskud på 806 kr., og det sparede vi sammen til i et år, så den dag vi skulle flytte ind, kunne vi erlægge indskuddet og betale de udgifter der var i forbindelse med med flytningen.

Gerda: Det, som jeg husker bedst fra flytningen, var, at vi havde købt en lysekroner, som vi var meget glade for, og den turde vi altså ikke overlade til nogen at køre ud med. Så jeg tog min cykel og kørte med lysekronen i den ene hånd hele vejen fra Sydhavnen til Bredalsparken. Og den kom hel herud. Resten af den smule møbler vi havde samlet, kørte min onkel herud, han havde lånt en lastbil af sin arbejdsgiver. Imedens jeg var på arbejde, fik vi de sidste møbler, som vi havde bestilt i en forretning til levering den lørdag, vi flyttede ind.

Vi var glade for den lejlighed, vi fik, der var både varmtvand, bad og centralvarme, og så var der store lyse omgivelser; man var glad for det, og det virkede vel også psykisk på én, at man boede godt.

Poul: Ja, det var jo helt fremmed for os, det var en helt anden bydel og et helt andet landskab end det, vi var vant til fra Frederiksholm. Men da vi havde boet her et stykke tid, så følte vi os faktisk hjemme. Og i dag er Hvidovre jo pragtfuld at bo i. Det eneste, vi er noget kede af er, at mange af de grønne områder er forsvundet. Det gode ved det er, at vi i Bredalsparken, som er en parkbebyggelse, hvor man virkelig kan hygge sig i

kraft af de høje træer, buske og beplantninger, der er omkring bebyggelsen. Modsat de mange andre bebyggelser i Hvidovre, hvor der er asfalt og fliser, der virker kolde og sterile. Derfor er vi glade for at have Bredalsparken og glade for, at den bliver vedligeholdt.

Der var en gård der hed Bredalsgården, og den havde marker ned til os. Det første år vi boede her, skulle der jo høstes, og det foregik ved en maskinstation dengang, som det jo også gør i dag. De kom så om natten og høstede, og da havde vi så traktorlys ind i stuen, hver gang den vendte, og det fortsatte hele natten, men vi tog det som en oplevelse. Vi var jo faktisk kommet på landet.

Det gode ved der hvor vi boede var, at der var en runding i Claus Petersens Allé, så den ikke var ført igennem til Brostykkevej. Der var kun en sti, og på den sti var der to haver. Den ene var rullekonens, hos hende fik man rullet, fordi der ikke var noget, der hed ruller i vores vaskeri. Hun havde også en hønsegård, hvor børnene gik hen. Vores datter så så, at jeg gav hønsene mad, og så skulle hun også prøve, men hun blev nappet i fingeren, så hun gik langt uden om hønsegården, når vi skulle der forbi.

Gerda: Inden vi flyttede, havde vi et ønske hver, og det var, at Poul gerne ville bo på landet, og jeg ville gerne bo moderne, og det kunne vi ikke rigtig forene,

men det lykkedes alligevel i Bredalsparken, for det var dejligt og moderne, og det var samtidig landet dengang. Så vi syntes begge to, at vi havde fået vores ønsker opfyldt.

Poul: Da 2 værelser jo var små kår, arrangerede vi det sådan, at børnene fik det ene værelse og så sov vi i stuen. Men éngang imellem kunne børnene godt blive lidt sure over, at der var lidt trangt. Vi havde så den mulighed enten at få en større lejlighed eller ikke komme på ferie og have nogle ekstra goder. Det forklarede vi børnene, og det slog de sig til tåls med. Men så éngang imellem kunne de godt blive lidt utålmodige. En dag tænkte vi: nej, nu må vi hellere vise dem, hvordan man kan bo trangt. Vi bad dem tage deres cykler, og så cyklede vi ud til Valby, til noget, der hed Blushøjvej, og der var sigøjnervogne. Der var et område hvor sigøjnerne boede i deres vogne. Vi tog dem så derud og sagde til dem: dér i de vogne bor der 5 og 6 mennesker, og I klager over at I har ét værelse, hvor I kan lege og have det for jer selv, og far og mor må sove i stuen. Synes I ikke, det er lidt urimeligt? Jo, det syntes de jo nok, så vi kørte hjem igen. Vi har mange gange senere grinet meget af, at vi kunne høre dem diskutere, at det nu kunne være rart med en større lejlighed, men så sagde den ene af dem gerne: ti stille! ellers skal vi bare ud og se sigøjnervognene igen.

Gerda: Her i vores opgang har naboskabet altid været godt. Det var flinke mennesker. Vi har altså ikke rendt ud og ind hos hinanden og drukket kaffe, men vi har altid kunnet tale sammen, og kneb det med et eller andet, så har

vi altid kunnet hjælpe hinanden. Vi fik nogle gode naboer da Anne var omkring 6 år, så fandt vi ud af, at når det ene hold gik, så passede vi børnene hos det andet. Så vi havde nogle til hinandens lejligheder, og det har altid fungeret perfekt. Vi har altid haft det vældig godt med naboerne og har det stadigvæk.

Vi handlede jo i og omkring Bredalsparken, i Brugsen f.eks., og så i Bredalsparkens forretninger. På hjørnet af Hvidovrevej og Brostykkevej, der hvor Handelsbanken ligger nu, lå der nogle ganske lave bazarbygninger, hvor der var slagter og tobaksforretning og en barber, og på selve hjørnet lå købmand Becker, og han havde rabatmærker, man kunne klistre ind i en bog. Når man havde fyldt en side, kunne man få for 3 kr. varer hos ham. Vi tog kun ind til byen hvis vi skulle købe store ting, f.eks. møbler, og tøj, som vi købte hos "Tilskærerne". Sko købte vi altid i Hvidovre.

Poul: Jeg er uddannet typograf. Men jeg begik en stor fejl, da jeg blev udlært. Jeg kunne være kommet på Politiken, som gav 5 kr. mindre til en nyudlært, end jeg kunne få andre steder. Dengang var 5 kr. mange penge, så derfor tog jeg ikke ind på Politiken, og det kan måske nok ærgre mig noget, for havde jeg taget det, havde jeg jo fået en stor aftrædelsessum, da jeg holdt op. Det får man ikke i et privat trykkeri. Da 5 kr. betød meget dengang, så så man jo ikke så langt frem i tiden.

Jeg arbejdede på Vesterbrogade og cyklede for det meste på arbejde, der var en 7-8 kilometer. Men ellers tog jeg bus og sporvogn, det var jo ikke alt slags vejr, man kunne køre i. Jeg kan huske éngang, det var snevejr, det var en af de hårde vintre, og jeg var stået på bussen

ved Bredalsparken, og da vi kom forbi Risbjerggård gik den i stå i en snedrive, og vi måtte af og skubbe. Vi fik den i gang, men den kørte kun et lille stykke, før vi måtte af og skubbe igen, og sådan fortsatte det til Hvidovre station. Da vi så kom op til toget fik vi at vide, at det var aflyst, og vi måtte så gå til Valby station og få et tog der. Da vi endelig kom på arbejde,

var der ikke ret mange, der var mødt, så mester fandt ud af, at vi lige så godt kunne tage hjem igen.

Hvidovrebusserne var nogle gamle vogne dengang, der vae ingen bagdør, så vidt jeg husker, og de rumlede afsted, og så var der drenge der billetterede, ja det var lidt af en prøvelse.

Gerda: Jeg arbejdede på hovedtelefoncentralen i Nørregade.

Og der var jeg en måned, imedens vi boede i Hvidovre. Så søgte jeg til Hvidovre og kom herud 1. januar 1951. Centralen lå på hjørnet af Hvidovrevej og Glimvej, det hed en Magnetocentral, det vil sige, at man kaldte centralen ved at dreje på et håndsving, og så gik damen ind og meldte Hvidovre, og så blev man så ekspederet.

Det var gammelt i forhold til det, jeg var vant til fra Nørregade. Men det var hyggeligt og dejligt, og jeg havde nogle mægtig gode kammerater. Vi havde det virkelig godt. Jeg kan huske specielt jul og nytår, for der skulle man jo også arbejde, for telefonerne skulle jo svare altid. Vi fik gaver fra abonnenterne i Hvidovre, der blev sendt vin og godter, og da vi kom juleaften, var der en, der havde lavet ris á la mande, og juletræet var pyntet med gaver til os. Det var for kammeraterne, der ikke havde tjenste, og det var en stor overraskelse og meget festligt. Og når det var nytårs-aften, fik vi vin fra abonnenterne, og så ønskede vi godt nytår allesammen, imedens klapperne faldt, og folk ville ringe, men de måtte lige vente, til vi havde skålet, men så var der ellers travlt.

Af Jeannette H. Schultz
Lokalhistorisk Projekt.

Artiklen fortsættes i næste nummer af
Lokalhistorisk Orientering.

Vi er meget interesseret i at vide noget om fortidens forretninger i Hvidovre. Hvis vore læsere er i besiddelse af foto's eller alm. viden om disse butikker, hører vi meget gerne fra jer.

Billedet her forestiller f.eks. Margrete Kristensens Manufakturhandel. I Hvidovre Avis d. 3.december 1926. kan vi læse en annonce for forretningens åbning.

Her ser vi at forretningen åbner i Bredegårdens hovedbygning, mens billedet tilsyneladende viser en placering på Hvidovrevej 342.

Hvornår kom den der ????

Dette og lign. spørgsmål om butikker i Hvidovre dengang vil vi gerne vide noget mere om!!!!

Henvendelse.: Lokal historisk arkiv, medborgerhuset.

angående efterlysningen i Lokalhistorisk Orientering 1985 nr.2 "Den gamle kiosk".

Forh. smedemester Henning Layborn Pedersen oplyser at indehaveren var fru Lene Willumsen, gift med kurvemager og kunstmaler Otto Willumsen.

Kiosken lå ved siden af cykelsmeden Karl Jørgensen, hvis far var tromlefører.

Kiosken blev også kaldt Iskagehuset. 1928.

Vi siger tak til smedemesteren .